

KTKP3019 Osaaminen ja asiantuntijuus: opetusharjoittelu 1 (5 op) 2023-2024

Infoluento 19.9.2023

Eija Aalto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
OPETTAJANKOULUTUSLAITOS

Millaista *osaamista* ja *asiantuntijuutta*?

Opintojakson tavoitteet: opiskelija osaa

- havainnoida koulun toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä, oppilaiden moninaisuutta ja oppilaiden oppimiseen vaikuttavia tekijöitä
- tunnistaa pedagogiseen prosessiin liittyviä tekijöitä ja soveltaa niitä omassa opetuksessa
- rakentaa aktiivisesti opetus- ja kasvatustieteen asiantuntijuuttaan
- reflektoida kokemuksiaan tutkimustietoon pohjautuen

Sisältö

1. Koulun toimintakulttuurin ja opetus-tilanteiden **havainnointi ohjatusti ja itsenäisesti**
2. Pedagogisen prosessin eli **opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin harjoittelu** ohjatusti
3. Kasvatustieteellisen **asiantuntijuuden ja opettajuuden ydinosaamisalueen jäsentäminen** teorioiden, omien ennakkokäsitysten ja toimintatapojen kriittisen reflektion avulla
4. **Tieto- ja viestintäteknologian** pedagogisiin käyttötapoihin tutustuminen

Opettajaidentiteetin rakentuminen

✧ Rakentuu ja neuvotellaan

- **yksilöllisesti:** omat elämän- ja koulukokemuksesi, oma oppijahistoriasi, henkilökohtainen identiteettisi, persoonallisuutesi...
- **yhteisöllisesti:** vuorovaikutuksessa toisten kanssa,
 - samanlaisten ja vastakkaisten ajatusten kohtaaminen
 - oman ja toisten ajattelun **kyseenalaistaminen**
 - uuden oppiminen (esim. opettajankoulutuksessa)
 - saatujen oppien kyseenalaistaminen ja neuvottelu...

→ oma aktiivisuutesi, toimijuutesi tässä prosessissa

Luokkahuonevuorovaikutuksen havainnoinnin prosessit

- 1. Havaitseminen:** opettajan huomio kohdistuu johonkin vuorovaikutuksen osatekijään (esim. oppilaiden tai ryhmän toimintaan, opittavan asian ymmärtämiseen)
- 2. Tulkinta:** opettaja tulkitsee havaitsemaansa kokemustensa, tietojensa ja oppilaan/ryhmän tuntemuksen perusteella
- 3. Päätöksenteko:** havaintojen teon ja tulkintojensa pohjalta opettaja päätyy johonkin toimintaan

Perception – Interpretation – Decision-making (PID)

Englanniksi myös "teacher noticing", "professional vision"

Kokeneet eksperttiopettajat

- 1) Pystyvät opettaessaan tekemään samanaikaisesti huomioita oppilaiden ajattelun ja ymmärryksen tavoista ja kehittymisestä
- 2) Pystyvät havainnoimaan tarkasti oppilaita silloinkin kun oppilasryhmä on suuri
- 3) Tunnistavat nopeammin tilanteita, jotka edellyttävät puuttumista (esim. käyttäytymisen pulmat, ymmärtämisen vaikeudet)

Opettajan työssä havainnoinnin kyky kehittyy asiantuntemuksen lisääntyessä ja opetuskokemuksen myötä, mutta sen kehittymistä kannattaa tukea jo opettajankoulutuksessa

OH1 Opintojakson sisällöt ja toteutustapa

Koulun toimintakulttuurin ja opetus-tilanteiden **havainnointi ohjatusti ja itsenäisesti**

Video Clubit 8 x 2h

Havainnointi Norssilla 4 x 4 x 75 min

Pedagogisen prosessin eli opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin harjoittelu ohjatusti

Oma opetus 8 x 75 min

Kasvatustieteellisen asiantuntijuuden jäsentäminen teorioiden, omien ennakkokäsitysten ja toimintatapojen kriittisen reflektion avulla

3 teemaluentoja, PROpe

Tieto- ja viestintäteknologian pedagogisiin käyttötapoihin tutustuminen

TVT-koulutus, sisällytettynä myös omaan opetukseen

Video Club = kotiryhmän tapaamiset, jossa opetusvuorovaikutuksen havainnointia harjoitellaan videotallenteiden avulla kotiryhmäohjaajan johdolla

Opiskelijalle resursoitu aika OH1 2023-24

OKL-toiminta

- OKL:n teemaluennot 3 x 1 t
- Pienryhmäopetus 28 t (sisältäen 8 x 2 t Video Clubit + ryhmäkuuntelu (tai muu kotiryhmässä sovittu) + PROpe-työskentely)

Norssi-toiminta

- Observaatiot norssilla (4 periodissa kussakin 4 x 75min)
- Opiskelijan toteuttama oma opetus (8 x 75 min)
- Norssin rehtorin luento 1 t
- TVT-koulutus, kirjastoinfo & kouluopastus

OH1 OKL:n teemaluennot

Tallenteet tulevat

Moniviestimeen:

<https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelma/t/kptk/okl/luokanopettajakoulutus/ktkp3019-2023> - polkuavain:

OH1

22.9. klo 12:30-13.30 sali: L304

Riitta-Leena Metsäpelto: Havaintojen tekeminen osana opettajan työtä

29.9. klo 12:30-13.30 sali: C1

Eija Pakarinen: Opettaja havaintojen tekijänä: Oppimisen yksilöllinen tuki ja oppilaiden huomioiminen

6.10. klo 12:30-13.30 sali: L304

Ulla Maija Valleala: Opetuksen suunnittelu

	PERIODI 1 1.8.–22.10.2023	PERIODI 2 23.10.–31.12.2023	PERIODI 3 1.1.–17.3.2024	PERIODI 4 18.3.–26.5.2024	
	KTKP010 Oppiminen ja ohjaus	KTKP050 Vuorovaikutus ja yhteistyö	KTKP040 Tieteellinen tieto ja ajattelu	KTKP020 Kasvatus, yhteiskunta ja muutos	Pääsiäisloma 25.3.–1.4.2024
OKL Luennot Klo 12:30-13:30 22.9. Metsäpelto 29.9. Pakarinen 6.10. Valleala	LUENTO 10 h + OPP. TEHTÄVÄT Oppimiskäsitykset; Oppiminen elämänkaaren eri vaiheissa; Arviointi; Oppiminen ja vuorovaikutus	LUENTO 10 h + OPP. TEHTÄVÄT Vuorovaikutus; Ryhmän vuorovaikutus; Tunteiden säätely; Vuorovaikutus mediassa; Dialogisuus	LUENTO 10 h + OPP. TEHTÄVÄT Tieto ja tieteenfilosofiset lähtökohdat; Argumentointi ja akat. teksti-taidot; Tutk. lähestymistavat (kvanti, kvali)	LUENTO 10 h + OPP. TEHTÄVÄT Koulutus tietoyhteiskunnassa; Lapsuuden instituutiot; Sukupuolistunut väkivalta; Nuorten aikuistumispolut; Elinikäinen oppiminen	Periodit 1-4 Oma opetus (8 x 75 min)
	KOTIRYHMÄ 5 X 2h	KOTIRYHMÄ 5 X 2h	KOTIRYHMÄ 5 X 2h	KOTIRYHMÄ 5 X 2h	

Video Clubit ja muut harjoitteluun kuuluvat ohjaukset

Viikko 38 Harjoitteluun liittyvä yleinen harjoitteluinfo ti 19.9. Norssin ruokala Amandassa klo 13:30-14:15 (Eija Aalto OKL:n info) n. klo 14:15-14:45 (Norssin info, josta siirrytään luokkiin) Viikko 39 1 x 90 min demo: PROpe työskentely OH1, Video Club -työskentelyn esittely, muut asiat	Video Club 1, Viikko 40 Tilannekiinnostus ja tehtäväsuuntautunut käyttäytyminen ennakotehtävä	Video Club 3, Viikko 45 Ryhmä ja vertaissuhteet luokassa ennakotehtävä	Video Club 5, Viikko 3 Ajatteluprosessien tukeminen ennakotehtävä	Video Club 7, Viikko 12 Kielitietoisuus ennakotehtävä	Huhti-toukokuu PROpe loppukeskustelut toteutetaan kahdessa ryhmässä, 1 x 90 min / ryhmä
	Video Club 2, Viikko 41 Palaute ja jatkuva arviointi ennakotehtävä	Video Club 4, Viikko 46 Tunteet ja tunteiden säätely ennakotehtävä	Video Club 6, Viikko 4 Käyttäytymisen säätely ennakotehtävä	Video Club 8, Viikko 16 Kokoava kerta Observoinnit tehtynä	
	Observaatio Norssilla: 4 x 75min (vkot 41-44)	Observaatio Norssilla: 4 x 75min (vkot 46-51)	Observaatio Norssilla: 4 x 75min (vkot 4-10)	Observaatio Norssilla: 4 x 75min (vkot 12-14)	

Lisäksi harjoittelun ohjaukseen varataan 3 x 45 min, jolloin järjestetään ryhmäkuuntelu sekä siihen pohjautuva keskustelu TAI jokin muu kotiryhmän ohjaajan valitsema harjoitteluun liittyvä ryhmäohjaus.

Lisäksi harjoittelun ohjaukseen varataan 3 x 45 min, jolloin järjestetään ryhmäkuuntelu sekä siihen pohjautuva keskustelu TAI jokin muu kotiryhmän ohjaajan valitsema harjoitteluun liittyvä ryhmäohjaus.

Millaisia asioita kannattaa observoida koulussa ja oppitunneilla?

- ✧ Luokan rutiinit
- ✧ Oppitunnin aloitus ja lopetus
- ✧ Opetustilanteen rakenne ja siirtymävaiheet
- ✧ Erilaiset työskentelytavat
- ✧ TVT:n pedagoginen hyödyntäminen
- ✧ Ohjeidenanto
- ✧ Työrauhan ylläpito
- ✧ Koulun toimintakulttuuri
- ✧ Opettajan/oppilaiden esittämät kysymykset
- ✧ Opettajan käyttämät esimerkit/havainnollistaminen
- ✧ Luokan palautteenantokulttuuri: kuka antaa palautetta, kenelle ja miten?
- ✧ Oppilaiden osallisuus
- ✧ Luokan ilmapiiri
- ✧ Oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen, eriyttäminen

Hyödynnä myös video clubien tehtävänantoja

Opetusharjoittelu 1 ja PROpe

OH1 Mitä havaitsin koulussa ja miten tulkitsen havaintojani?

Miten **hyvinvointia vahvistava osaaminen, esteettinen osaaminen ja pedagoginen osaaminen** näyttäytyvät minulle koulun arjessa?

OH2 Millaisin edellytyksin minusta tulee opettaja?

Mitä havaintoja tein vuorovaikutusosaamisestani opettajana ja kasvattajana?

Mitä havaintoja tein pedagogisesta osaamisestani ja sen kehittymisestä?

OH3 Kuinka perustelen oman toimintani opettajana ja kasvattajana?

Miten pedagoginen osaamiseni on kehittynyt?

Millaista on vuorovaikutusosaamiseni ja moninaisuuteen liittyvä osaamiseni opettajana ja kasvattajana?

OH4 Millaisen opettajan ja kasvattajan olen itsestäni rakentanut?

Millaista on eettinen, yhteiskunnallinen ja yhteisöllinen sekä tieteellinen osaamiseni kasvattajana?

- lukupiirityöskentelyn kytkös PROpeen

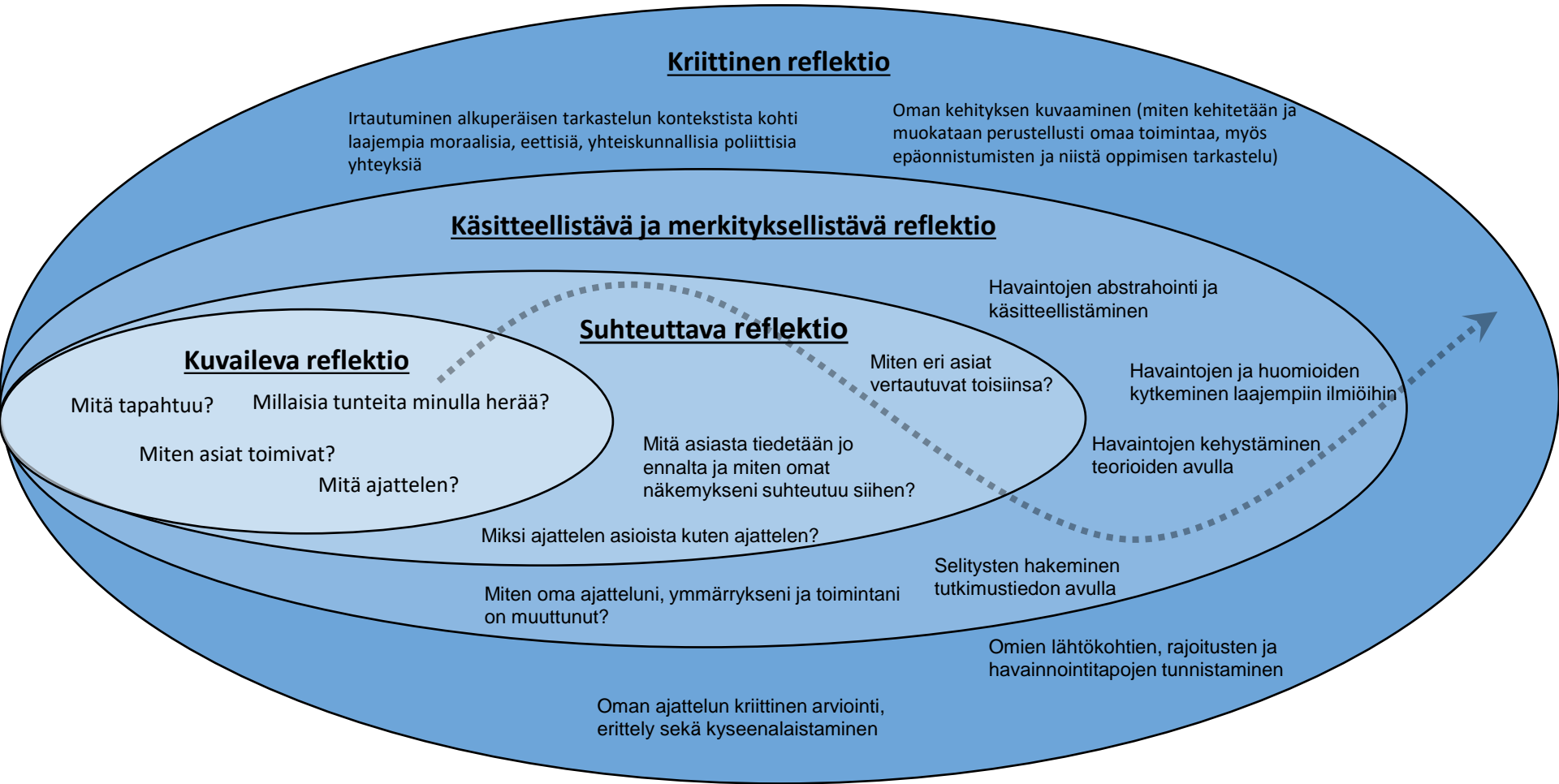
Harjoittelun raportointi PROpessa: Opettajuuden ydinosaamisalueet ja oman opettajuuden kehittäminen

- ✧ Tarkastele harjoittelulle asettamiesi henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista, pohdi omaa kehittymistäsi opettajuuden ydinosaamisalueiden suhteen ja aseta itsellesi uusia kehittymistavoitteita. Käytä pohdinnassasi hyväksi havaintojasi, tulkintojasi ja kokemuksiasi, **reflektoi niitä**.
- ✧ Tue pohdintaasi osaamisalueisiin linkitetyn **lähdekirjallisuuden** avulla (käytä lähdeviitteitä). Hyödynnä myös jakson kirjallisuutta.
- ✧ Tarkastele **kolmea ydinosaamisaluetta**: *hyvinvointia vahvistava osaaminen*, *esteettinen osaaminen* ja *pedagoginen osaaminen*
- ✧ **Ole rohkea** ilmaisultasi ja asenteeltasi: PROpe-työskentelyyn kannattaa käyttää aikaa, ajattelua ja kriittistä otetta - sisältö on paljon muotoa tärkeämpää, mutta jäsenetele riittävästi lukijoitasi varten.

<https://peda.net/id/deb3c20488c>

Syvyyttä reflektointiin

Muuta huomioitavaa

- Sairaana tai sairauslomalaisena ei saa osallistua harjoitteluun tai muihin opintoihin. Yliopiston vakuutus ei korvaa sairausloman aikana tapahtuneita tapaturmia tmv.
- Jos opiskelija haluaa palata opetukseen ennen sairausloman loppumista, tulee lääkärin kirjoittaa uusi sairauslomatodistus.
- Jos opiskelija on sairaana omalla ilmoituksellaan, hän on samoin poissa kaikesta opetuksesta ja osallistumisesta.

Jakson kirjallisuus

- ✧ Lehtinen, E., Vauras, M. & Lerkkanen, M.-K. 2016. Kasvatuspsykologia. Jyväskylä: PS-kustannus. (Luku 10, Opetus, vuorovaikutus ja oppiminen).
- ✧ Woolfolk. A. 2016. Educational Psychology. Boston: Mass. Allyn and Bacon cop. (Luvut 12, Motivation in learning and teaching ja 13, Creating learning environments) tai vastaavat luvut painoksesta 2014.
- ✧ Jakonen, M. 2017. Vastatieto – Tulevaisuuden asiantuntijuutta etsimässä. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2017. Saatavilla osoitteesta: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2017.pdf (s. 69-85, 102-110).
- ✧ Opetushallitus. 2019. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1-2 Saatavilla osoitteessa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_vuosiluokkien_1-2_a1-kielen_opetussuunnitelman_perusteet.pdf
- ✧ Tätä kirjallisuutta voi hyödyntää PROpessa ja harjoittelun sisältöjen omaksumisessa.

Asetu
lintuperspektiiviin
ja tutki koulua ja sen
toimintakulttuuria
isossa kuvassa!

Antoisaa ja
ajatuksia herättävää
harjoittelua!

